

Poemowe kółko

1.1 Trochę teorii

- Definicja (Liczba zespolona)** Liczba zespolona to liczba postaci

$$z = a + bi$$

gdzie a, b rzeczywiste, i to jednostka urojona, spełniająca $i^2 = -1$. Liczbę a nazywamy częścią rzeczywistą z i oznaczamy $\operatorname{Re} z$, liczbę b nazywamy częścią urojoną z i oznaczamy $\operatorname{Im} z$ (oznaczenia od ang. *Real and Imaginary*).

- Mówimy, że liczba zespolona jest *rzeczywista*, jeżeli $b = 0$ a *czysta*, albo *urojona*, jeśli $a = 0$.
- Na liczbach zespolonych określamy działania:

$$(a + bi) + (c + di) = (a + c) + (b + d)i$$

$$-(a + bi) = -a - bi$$

$$(a + bi)(c + di) = ac + adi + bci + bdi^2 = (ac - bd) + (ad + bc)i$$

$$\frac{1}{a + bi} = \frac{a - bi}{a^2 + b^2} = \frac{a}{a^2 + b^2} - \frac{b}{a^2 + b^2}i$$

Mnożenie jest przemienne i w ogóle wszystko jest “normalne”.

- Definicja (Sprzężenie)** Dla $z = a + bi$ liczbę

$$a - bi$$

nazywamy sprzężeniem z i oznaczamy \bar{z} . Operacja $z \rightarrow \bar{z}$ to odbicie względem osi OY , nic dziwnego więc, że gra ona dobrze z dodawaniem i mnożeniem:

$$\overline{a \pm b} = \bar{a} \pm \bar{b}, \quad \overline{ab} = \bar{a}\bar{b}, \quad \overline{1/a} = 1/\bar{a}$$

- Definicja (Moduł)** Liczbę (rzeczywistą!) $\sqrt{a^2 + b^2}$ nazywamy modułem liczby z i oznaczamy $|z|$; liczba \bar{z} ma taki sam moduł: $a^2 + b^2 = a^2 + (-b)^2$. Ponadto zachodzi

$$z\bar{z} = |z|^2$$

Moduł jest interpretowany, podobnie jak wartość bezwzględna w \mathbb{R} , jako odległość od 0.

- Obserwacja (Interpretacja geometryczna)** Liczbę zespoloną $a+bi$ możemy utożsamiać z punktem płaszczyzny (a, b) , łatwo wtedy widać, że $|z|$ jest odległością od 0 tej liczby. Niech α będzie kątem pomiędzy osią OX o prostą przechodzącą przez $(0, 0)$ i (x, y) . Wtedy

$$z = |z|(\cos \alpha + i \sin \alpha)$$

- Twierdzenie (Podstawowa metoda)** Pomijając warstwę formalną, liczby zespolone zadają nam mnożenie punktów płaszczyzny, więc dodatkową operację, sprawiającą, że wiele przekształceń, zwłaszcza obroty, daje się zapisać “naturalnie” przez mnożenie.

1.2 Techniczne

1. * Udowodnij, że $|z| = 0$ wtedy i tylko wtedy, gdy $z = 0$ (tylko 0 jest w odległości 0 od 0 ☺).
2. * Znajdź wszystkie liczby zespolone z takie, że $z = \bar{z}$ i wszystkie takie, że $z = -\bar{z}$.
3. * Stwierdź, jaką figurę opisuje równanie $|z - r| = s$, dla r, s ustalonych, s rzeczywistego dodatniego.
4. * Udowodnij

Twierdzenie (Wzór de Moivre)

$$(\cos \alpha + i \sin \alpha)(\cos \beta + i \sin \beta) = \cos(\alpha + \beta) + i \sin(\alpha + \beta).$$

5. * Uzasadnij, że przekształcenie $z \rightarrow (\cos \alpha + i \sin \alpha)z$ to obrót o kąt α wokół 0. Jak zapisać wzorem obrót wokół dowolnego punktu?

1.3 Geometryczne

1. * ZADANIE

Założmy, że liczby $a, b \in \mathbb{C}$ leżą na okręgu jednostkowym. Pokazać, że

- (a) Punkt $\frac{a+b}{2}$ to środek odcinka ab ,
- (b) Punkt \sqrt{ab} to środek łuku arc ab ,
- (c) Punkt $\frac{2}{\frac{1}{a} + \frac{1}{b}}$ to punkt przecięcia stycznych do okręgu jednostkowego w a i b .

2. * ZADANIE

Na bokach AC i BC trójkąta $\triangle ABC$ wybudowano, po zewnętrznej stronie, trójkąty prostokątne równoramienne $\triangle ACY$ i $\triangle BCX$ (kąty proste przy wierzchołkach X, Y). Uzasadnić, że punkt M — środek boku AB oraz punkty X, Y tworzą trójkąt prostokątny równoramienny.

3. * ZADANIE

Na bokach trójkąta $\triangle ABC$, po zewnętrznej stronie, zbudowano trójkąty równoboczne $\triangle BCX$, $\triangle CAY$, $\triangle ABZ$. Udowodnić, że środki ciężkości tych trójkątów tworzą trójkąt równoboczny.

4. * ZADANIE

Dany jest czworokąt wypukły $ABCD$. Na jego bokach zbudowano, po zewnętrznej stronie, trójkąty prostokątne równoramienne $\triangle ABP$, $\triangle BCQ$, $\triangle CDR$ i $\triangle DAS$ o kątach prostych odpowiednio przy wierzchołkach P, Q, R, S . Wykazać, że odcinki PR i QS są prostopadłe i równej długości.

5. * ZADANIE

Punkt P leży wewnątrz czworokąta wypukłego $ABCD$, przy czym trójkąty BCP i DAP są równoboczne. Na bokach AB i CD tego czworokąta zbudowano, po jego wewnętrznej stronie, trójkąty równoboczne ABK i CDL . Wykazać, że środki ciężkości trójkątów ABK i CDL pokrywają się.